



Länsstyrelsen  
i Jönköpings län

Meddelande nr 2023:16

# Tillsynsvägledningsplan 2023–2024

Planerad tillsynsvägledning enligt miljöbalken –  
Länsstyrelsen i Jönköpings län



# Tillsynsvägledningsplan 2023-2024

**Meddelande nr 2023:16**

Meddelande	nummer 2023:16
Referens	Emma Willaredt, Samhällsavdelningen
Kontaktperson	Emma Willaredt, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Direkttelefon 010-223 63 00, e-post emma.willaredt@lansstyrelsen.se
Webbplats	<a href="http://www.lansstyrelsen.se/jonkoping">www.lansstyrelsen.se/jonkoping</a>
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—23/16--SE

# Innehållsförteckning

<b>Innehållsförteckning</b> .....	<b>4</b>
<b>Sammanfattning</b> .....	<b>5</b>
<b>Tillsynsvägledningsplan för Länsstyrelsen i Jönköpings län</b> .....	<b>6</b>
Bakgrund .....	6
Tillsynsvägledning .....	6
Tillsynsvägledningssuppdraget och förutsättningar .....	6
Miljösamverkan JÖNKÖPINGS LÄN .....	7
Utvärdering av föregående år .....	7
Nationella strategin för miljöbalktillsyn .....	8
Prioriteringar .....	8
Aktivitetstabell.....	10

## Sammanfattning

Av miljötillsynsförordningen framgår att länsstyrelserna ska ha en plan för tillsynsvägledning som ska omfatta en period om två år. Planen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Genom tillsynsvägledning ska förutsättningarna för det operativa tillsynsarbetet hos kommunerna förbättras. Arbetet med tillsynsvägledning bör ske genom regional miljösamverkan.

Den här tillsynsvägledningsplanen tydliggör de tillsynsvägledande aktiviteter som Länsstyrelsen planerar för under åren 2023–2024. Planen utgår från Länsstyrelsens nuvarande resurser för tillsynsvägledning med fokus på år 2023. Aktivitetsplanen kommer därför att revideras årligen.

# Tillsynsvägledningsplan för Länsstyrelsen i Jönköpings län

## Bakgrund

Av 3 kap. 17 § miljötillsynsförordningen framgår att länsstyrelserna ska ha en plan för tillsynsvägledning. Planerna ska omfatta en period om två år. Planen ska ses över vid behov och minst en gång varje år och det ska framgå av planen hur länsstyrelsen har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin. Genom tillsynsvägledning ska förutsättningarna för att tillsynsarbetet hos kommunerna förbättras.

## Tillsynsvägledning

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsvägledningen syftar till att säkerställa att tillsynen bedrivs ändamålsenligt. Med tillsynsvägledning avses att utvärdera, följa upp och samordna tillsynen och ge råd och stöd till tillsynsmyndigheterna.

## Tillsynsvägledningssuppdraget och förutsättningar

Ansvar för tillsynsvägledning inom miljöbalkens tillämpningsområde på nationell nivå delas av flera centrala myndigheter. Fördelningen av ansvaret mellan myndigheterna framgår av 3 kap. miljötillsynsförordningen. De centrala myndigheterna ansvarar för att tillsynen bedrivs ändamålsenligt både med avseende på lokala, regionala och nationella förhållanden.

Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning i länet. I länsstyrelsernas tillsynsvägledning ingår att ge kommunerna stöd för att utveckla tillsynen. I tillsynsvägledning ingår tex samordnade tillsynsprojekt, stöd och råd, utbildning, handläggartäffar och uppföljning och utvärdering.

Enligt 3 kap. 1a § miljötillsynsförordningen ska tillsynsvägledande myndigheter samverka i frågor om tillsynsvägledning i den mån det krävs för en samordnad tillsynsvägledning som främjar en effektiv och enhetlig tillsyn. Samverkan mellan tillsynsvägledande myndigheter sker bland annat genom samverkansorganet Miljösamverkan Sverige.

För att tillsynsvägledningsplanen ska utgöra ett levande dokument avser Länsstyrelsen att genomföra en årlig översyn och revidering av planen inför varje nytt verksamhetsår. Revidering av aktivitetsplanen sker med hänsyn till de centrala myndigheternas tillsynsvägledningsplaner, förväntade lagändringar, den nationella tillsynsstrategin och antagna åtgärdsprogram inom miljömål och vattenförvaltning samt med hänsyn till Miljösamverkan Jönköpings läns verksamhetsplan.

Inom Länsstyrelsen i Jönköpings län fördelar sig tillsynsvägledningsansvaret enligt följande:

### Samhällsavdelningen

- Avfall och producentansvar
- Enskilda avlopp
- Förorenade områden

- Hälsoskydd
- Kemiska produkter och biotekniska organismer
- Kulturresevat
- Miljöfarlig verksamhet
- Miljökvalitetsnormer för buller och luft
- Miljöriskområden

#### **Naturavdelningen**

- Miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten
- Kommunala naturreservat
- Strandskydd
- Vattenskydd

#### **Landsbygdsavdelningen**

- Miljöskydd inom lantbruket
- Växtskyddsmedel

### **MILJÖSAMVERKAN JÖNKÖPINGS LÄN**

Miljösamverkan Jönköpings län är ett samarbete mellan länets miljöförvaltningar, Länsstyrelsen och Region Jönköpings län. Alla aktiviteter såsom handläggarstöd och tillsynskampanjer tas fram i dialog med kommuner och länsstyrelsen. Information om genomförda, pågående och planerade projekt inom Miljösamverkan Jönköpings län finns på webbplatsen: <https://utveckling.rjl.se/miljosamverkan>

## Utvärdering av föregående år

Tillsynsvägledningen inom miljöfarlig verksamhet har bedrivits främst genom digitala webinarium under 2022. Inom området har också en fysisk handläggarträff genomförts med fokus på avfallsbrottslighet. Handläggarträffen genomfördes i samverkan med NOA och Malmö stad. På grund av resursbrist har Länsstyrelsen inte kunnat bedriva den tillsynsvägledning som planerats för (800 timmar) vilket gjort att Länsstyrelsen bland annat inte kunnat bevaka inkomna frågor i PingPong i den utsträckning som planerat. Länsstyrelsen har inte heller medverkat på någon handläggarträff tillsammans med Miljösamverkan Jönköping.

Det länsöverskridande samarbetet med Östergötlands, Kronobergs och Kalmar län för en gemensam tillsynsvägledning för förorenade områden, TVL-cykeln, påbörjade första året i den andra cykeln. Under året hölls två fysiska träffar, en tvådagars grundläggande utbildning om förorenade områden och en fördjupningsdag med temat metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Länsstyrelsen har även hållit i en digital handläggarträff med fokus på klorerade lösningsmedel kopplat till planarbete.

Länsstyrelsen har under 2022 bedrivit tillsynsvägledning m.a.p. strandskyddsbestämmelserna genom digitala och fysiska träffar med 4 av länets kommuner. Länsstyrelsen hade planerat in extra tid för tillsynsvägledning inom strandskyddsbestämmelserna då det eventuellt

skulle komma en ny strandskyddslagstiftning under året. Någon ny lagstiftning infördes inte vilket innebär att färre timmar än planerat gick till tillsynsvägledning m.a.p. strandskydd.

I tabell 1 redovisas antalet nedlagda timmar på tillsynsvägledning för åren 2021–2022. Timmarna är fördelade mellan de olika ämnesområdena för tillsynsvägledning.

Tabell 1. Fördelning av timmar mellan ämnesområden för tillsynsvägledning.

ÅR	5030 Övergripande	5031 Förordningsområden	5032 Områdesskydd	5035 Naturskydd	5036 Miljöfarlig verksamhet	5037 Miljö- och hälsoskydd övrigt	Summa
2021	90	802	19	101	127	0	1139
2022	241	1 163	0	55	243	2	1704

## Nationella strategin för miljöbalkstillsyn

Enligt 3 kap 17 § miljötillsynsförordningen ska det av tillsynsvägledningsplanen framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin för miljöbalkstillsyn. Den nationella tillsynsstrategin ska omfatta en period om fyra år och den ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Riktade tillsynsvägledningsinsatser kopplat till den nationella strategin listas i aktivitetstabellen, se tabell 3–6.

Tillsynsstrategin i sin helhet finns att läsa här: [Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken \(naturvardsverket.se\)](#).

## Prioriteringar

Tabell 2. Planerad tid för tillsynsvägledning inom respektive tillsynsområde.

ÅR	5030 Övergripande	5031 Förordningsområden	5032 Områdesskydd	5035 Naturskydd	5036 Miljöfarlig verksamhet	5037 Miljö- och hälsoskydd övrigt	Summa
2023	0	1100	115	125	840	0	2180
2024	0	1100	115	125	840	0	2180

Inom miljöfarlig verksamhet ska tillsynsvägledning inom de utpekade tillsynsområdena i den nationella strategin att prioriteras. Fokus inom tillsynsvägledningen kommer att vara inom avfallsområdet, energitillsyn och att vägleda om ny och/eller förändrad lagstiftning. Tillsynsvägledning kommer att genomföras både digitalt, på plats hos kommunerna och genom myndighetsgemensam tillsyn.



Inom naturtillsyn ska tillsynsvägledning när det gäller strandskyddsbestämmelserna prioriteras. Även tillsynsvägledning till kommuner ang. tillsyn av vattenskyddsområden ska prioriteras.

Länsstyrelsens samarbete med Östergötlands, Kronobergs och Kalmar län för en gemensam tillsynsvägledning för förorenade områden, TVL-cykeln, fortsätter. Under år 2 i TVL-cykeln kommer inriktningen att vara utredningar, med fokus på provtagning och riskbedömning. Att tillsynsmyndigheterna tillförskaffar sig tillräcklig kunskap inom riskbedömningar är även en av åtgärderna i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken.

Utöver riktade aktiviteter enligt föreliggande tillsynsvägledningsplan ger Länsstyrelsen löpande stöd och råd via telefon och e-post. Vidare bevakar Länsstyrelsen de frågor och svar som publiceras via Ping Pong, det vill säga Miljösamverkan Jönköpings läns chatsida på [www.server.pingpong.net](http://www.server.pingpong.net). Särskilt angelägna frågeställningar och problem besvaras via Ping Pong eller genom direkta informationsutskick.

I tabellerna nedan redovisas vilka aktiviteter som respektive avdelning ska genomföra under 2023 och 2024.

# Aktivitetstabell

## Samhällsavdelningen

Tabell 3.

Aktivitet	Syfte	Mål	Ansvarig enhet	Samverkan	Tid för genomförande
Kommunsamråd	Bjuda in till samråd kring komplexa frågeställningar som är aktuella i respektive kommun	Att underlätta för kommunerna i deras tillsynsarbete	Föreerade områden		4 kommuner/år
Medverka på presidieträffar	Att informera om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning, praxis etc.	Erfarenhetsöverföring. Kompetenshöjning hos politikererna.	Föreerade områden och miljöskydd	Miljösamverkan Jönköpings län	2 ggr/år
Medverka på de kommunala miljöchefernas träffar	Att informera om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning, praxis etc.	Erfarenhetsöverföring	Föreerade områden och miljöskydd		4 ggr/år
TVL-cykeln år 2 – anordna en tvådagars utbildning med fokus på provtagning och riskbedömning samt en dags utbildning med fördjupning inom föreerade områden med fokus på grundvatten.	Effektivisera, utveckla och likrikta länsstyrelsernas arbete med tillsynsvägledning.	Öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder med fokus på prioriterade objekt i riskklass 1 och 2	Föreerade områden	Länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Östergötlands län	2023

TVL-cykeln år 3 – en tvådagars utbildning med fokus på åtgärd av förorenade områden samt en dags utbildning med fördjupning inom förorenade områden.	Effektivisera, utveckla och likrikta länsstyrelsernas arbete med tillsynsvägledning.	Öka antalet privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder med fokus på prioriterade objekt i riskklass 1 och 2	Förorenade områden	Länsstyrelserna i Kalmar, Kronobergs och Östergötlands län	2024
Digitala TVL-träffar	Att informera om tex ny lagstiftning, aktuella fokusområden inom miljöskydd eller förorenade områden och att ge inspektörerna möjlighet att få tillsynsvägledning inom efterfrågade områden	Höja kompetensen hos inspektörerna och ge dem möjlighet att få kontinuerlig tillsynsvägledning	Förorenade områden och miljöskydd	Miljösamverkan Jönköpings län	3 ggr/år
Anordna handläggartäff för länets kommunhandläggare inom förorenade områden	Informera om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning och praxis, samt erfarenhetsutbyte om aktuella objekt	Att skapa förutsättningar för en Giftfri miljö och att nå antagna regionala åtgärder	Förorenade områden		2023 och 2024
Delta på handläggartäff för miljöskyddsinspektörer med ansvar för enskilda avlopp	Att informera om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning, praxis etc.	Enhetlig bedömning i länet av frågor som rör enskilda avlopps miljöpåverkan	Miljöskydd	Miljösamverkan Jönköpings län	2023 och 2024
Delta på handläggartäff för miljöskyddsinspektörer med ansvar för lantbrukstillsyn	Att informera om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning, praxis etc.	Enhetlig bedömning i länet av frågor som rör lantbrukets miljöpåverkan	Miljöskydd	Miljösamverkan Jönköpings län	2023 och 2024

Kommunbesök: Uppföljning och utvärdering inom miljö- och hälsoskydds-området	Att följa upp kommunernas operativa tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt diskutera behovsutredning och tillsynsplan.	Att förbättra rättstillämpningen i länet	Miljöskydd		4 kommuner/år
Kommunbesök: Uppföljning och utvärdering inom förorenade områden	Att följa upp kommunernas operativa tillsyn och arbete inom prioriterade förorenade områden samt diskutera behovsutredning och tillsynsplan. Klimatanpassning tas upp i form av rådgivning samt genomgång av kommunens objekt på Länsstyrelsens prioriteringslista för klimatpåverkan.	Att förbättra rättstillämpningen i länet	Förorenade områden		4 kommuner/år
Publicera nyhetsbrev	Att sprida information om ny lagstiftning, rättsfall, vägledning m.m. via nyhetsbrev	Att höja kompetensen hos berörda handläggare	Förorenade områden		3 ggr/år
Ajourhålla den externa webbplatsen	Att sprida allmän information om miljö- och naturområdet samt tillhandahålla blanketter, checklistor, länkar etc.	Att höja kompetensen hos berörda handläggare och verksamhetsutövare	Alla		2023–2024
Bevaka inlägg på Forum på Miljösamverkan Jönköpings läns webbplats	Att ge tillsynsvägledning och sprida information	Att höja kompetensen hos berörda handläggare	Förorenade områden och miljöskydd		2023 och 2024
Utbildning och informationsmaterial kring handlingsplaner i tillsynen	Öka kunskapen hos tillsynsmyndigheter om hur handlingsplaner kan användas som	Genom att utbilda tillsynsmyndigheter skapas en grund för att sedan informera	Förorenade områden		2023 och 2024

	verktyg i verksamheters egenkontroll	verksamhetsutövare om handlingsplaner			
Svara på direkta frågor från kommunernas miljöskyddsinspektörer gällande miljötillsyn och förorenade områden	Att ge tillsynsvägledning och sprida information	Att hjälpa handläggarna i deras bedömningar	Förorenade områden och miljöskydd		2023 och 2024

### Naturavdelningen

Tabell 4.

Aktivitet	Syfte	Mål	Ansvarig enhet	Samverkan	Tid för genomförande
Utbildning av tillämpningen av strandskyddsbestämmelserna genom att erbjuda enskilda träffar med kommuner och de tjänstemän som arbetar med dispensgivning och tillsyn (minst tre kommuner).	Att förmedla ny kunskap inom området och stärka tillämpningen av bestämmelserna	Att öka lagefterlevnaden när det gäller strandskyddslagstiftningen	Naturskydd och tillsyn		2023–2024
Kontakt med kommuner ang. tillsyn av vattenskyddsområden och tillstånd till vattenuttag	Att sprida information om vattenskyddsområden och vattenuttag, samt framföra möjligheten att kommunen kan ta över tillsynen av vattenskyddsområden	En säker dricksvattenförsörjning	Naturskydd och tillsyn		2023–2024

	En säker dricksvattenförsörjning.				
Ajourhålla den externa webbplatsen	Att sprida allmän information om miljö- och naturområdet samt tillhandahålla blanketter, checklistor, länkar etc.	Att höja kompetensen hos berörda handläggare och verksamhetsutövare	Alla		2023–2024
Svara på direkta frågor från kommunerna vad gäller dispensgivning och tillsyn av skyddade områden	Att ge vägledning och sprida information	Att hjälpa handläggarna i deras bedömningar	Naturskydd och tillsyn		2023–2024
Svara på direkta frågor från kommunerna vad gäller dispensgivning och tillsyn inom vattenskyddsområden	Att ge vägledning och sprida information	Att hjälpa handläggarna i deras bedömningar	Naturskydd och tillsyn		2023–2024

### Landsbyggsavdelningen

Tabell 5.

Aktivitet	Syfte	Mål	Ansvarig enhet	Samverkan	Tid för genomförande
Utskick av förvetet till kommunerna	Att sprida information om aktuella frågeställningar, ny lagstiftning etc. inom lantbruksområdet	Att höja kompetensen hos berörda handläggare	Landsbyggsutveckling		4 ggr/år
Ajourhålla den externa webbplatsen	Att sprida allmän information om miljö- och naturområdet samt tillhandahålla blanketter, checklistor, länkar etc.	Att höja kompetensen hos berörda handläggare och verksamhetsutövare	Alla		2023–2024

Svara på direkta frågor från kommunernas miljöskyddsinspektörer gällande växtnäring och växtskyddsmedel	Att ge vägledning och sprida information	Att hjälpa handläggarna i deras bedömningar	Landsbygdsutveckling		2023–2024
---	--	---	----------------------	--	-----------

### Nationella strategin för miljöbalkstillsyn

Tabell 6.

Aktivitet	Fokusområde	Syfte	Mål	Ansvarig enhet	Tid för genomförande
Svara på inkomna frågor från kommunernas miljöskyddsinspektörer gällande energitillsyn	Energihushållning	Följa upp och förtydliga de frågeställningar som har identifierats av kommunerna under projektet Incitament för energieffektivisering.	Genom tillsynsvägledning utveckla och förtydliga energitillsynen som sker hos kommunerna.	Miljöskydd	2023
Myndighetsgemensam tillsyn på avfallstransporter eller misstänkta illegala avfallsanläggningar	Illegal avfallshantering	Minskning av antalet illegala avfallstransporter och avfallsverksamheter	Ökad förmåga att upptäcka illegal avfallshantering genom förebyggande arbete	Miljöskydd	2023
Digitala/fysiska träffar	Tillsyn av prioriterade förorenade områden med riskklass 1 och 2	Information och vägledning kring vikten av strategiskt arbete.	Att fler kommuner upprättar en handlingsplan eller motsvarande styrdokument	Förorenade områden	2023 och 2024

TVL-cykeln år 2 – fokus på provtagning, riskbedömning och platsspecifika riktvärden.	Anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i FMH	Tillsynsmyndigheterna tillförskaffar sig tillräcklig kunskap inom riskbedömningar, representativa halter samt platsspecifika riktvärden.	Tillsyn vid avhjälpande av förorenade områden utvecklas så att dessa ärenden handläggs rättssäkert, mer effektivt, och med miljömässigt motiverade krav.	Förorenade områden	2023
Länsstyrelsen genomför tillsammans med Naturvårdsverket tillsynsvägledning avseende avfallstransporter samt illegala avfallsanläggningar	Illegal avfallshantering	Minskning av antalet illegala avfallstransporter och avfallsverksamheter	Ökad förmåga att upptäcka illegal avfallshantering genom förebyggande arbete	Miljöskydd	2023
Länsstyrelsen genomför myndighetsgemensam tillsyn med utvalda kommuner på misstänkta illegala avfallsverksamheter	Illegal avfallshantering	Minskning av antalet illegala avfallsverksamheter	Ökad förmåga att upptäcka illegal avfallshantering genom förebyggande arbete	Miljöskydd	2023







Länsstyrelsen  
i Jönköpings län